

СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ КІНОТЕКСТУ ТЕЛЕВІЗІЙНОГО СЕРІАЛУ «ІСТОРІЯ ЛІЗІ» СТІВЕНА КІНГА

Ірина Матіяш-Гнедюк

кандидат філологічних наук, доцент,

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

ORCID ID 0000-0001-8613-4859

iryna.matiiashhnediuk@pnu.edu.ua

Ірина Карпа

магістрант кафедри англійської філології,

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

ORCID ID 0009-0003-2680-5958

Ключові слова:

*аудіовізуальний переклад,
переклад кінотексту,
синтаксичні трансформації,
субтитри, адаптація,
комунікативний ефект.*

Стаття присвячена дослідженню синтаксичних трансформацій у перекладі англomовного кінотексту українською мовою на матеріалі серіалу Lisey's Story. Переклад кінотекстів є складним завданням, оскільки він передбачає не лише передачу змісту оригіналу, але й збереження його комунікативно-прагматичного потенціалу, емоційного забарвлення та стилістичної виразності. Особливу увагу приділено змінам синтаксичної структури речень, що є одним із найбільш поширених і необхідних прийомів у перекладацькій практиці. У процесі аналізу було встановлено, що переклад містить випадки пропусків окремих елементів (наприклад, "come on"), заміну стверджувальних конструкцій на окличні, трансформацію простих речень у більш емоційно насичені, а також перебудову синтаксичної організації висловлювань. Подібні трансформації не є механічними, а мають на меті досягнення адекватності перекладу й максимальне відтворення інтенції оригіналу. Вибір перекладацьких рішень зумовлений прагненням зробити репліки персонажів природними для україномовного глядача, передати інтонацію та ритм діалогу, а також підсилити або пом'якшити емоційний вплив. Отримані результати показують, що синтаксичні перетворення сприяють більшій експресивності, емоційній виразності та доступності змісту для цільової аудиторії. Водночас вони демонструють творчий характер перекладацької діяльності, яка виходить за межі буквальної відповідності. Перспективи подальших досліджень убагачуються в розширенні матеріалу на інші жанри кінотекстів, а також у порівнянні синтаксичних трансформацій у перекладах різними мовами для виявлення універсальних і культурно-специфічних особливостей.

SYNTACTIC FEATURES OF TRANSLATING THE AUDIOVISUAL TEXT OF THE TV SERIES LISEY'S STORY BY STEPHEN KING

Iryna Matiash-Hnediuk

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University*

Iryna Karpa

*Master's Student at the Department of English Philology
Vasyl Stefanyk Carpathian National University*

Key words: *audiovisual translation, syntactic transformations, dubbing, adaptation, communicative effect, structural changes.*

This article presents a comprehensive analysis of syntactic transformations in the translation of audiovisual texts from English into Ukrainian, focusing on the series *Lisey's Story*. The study examines the original English dialogues alongside their Ukrainian counterparts to identify common patterns of syntactic adaptation. The research demonstrates that translators frequently employ a range of syntactic transformations, including sentence restructuring, conversion of declarative sentences into exclamatory forms, shortening of full statements into concise conversational utterances, and changes in grammatical subjects. These transformations are primarily motivated by the need to adapt the text to the norms of the Ukrainian language and to ensure naturalness, emotional expressiveness, and fluency in dubbed speech. An essential aspect of the translation process is the preservation of the communicative effect: even when the translation deviates from literal equivalence, it retains the intention, emotional tone, and dynamic rhythm of the original dialogue. The study also highlights the role of syntactic changes in enhancing the expressiveness and readability of the translated text, thereby improving the audience's reception and comprehension. The findings confirm that syntactic transformations are not merely mechanical adjustments but constitute a key strategy for stylistic and communicative adaptation in audiovisual translation. Future research perspectives include the expansion of the corpus to other genres of audiovisual texts and the comparative analysis of syntactic strategies in translations by different translators, which would allow a deeper understanding of both universal and culture-specific approaches in translation practice. Overall, the study contributes to theoretical and practical knowledge in translation studies and provides valuable insights for translator training and the development of guidelines for audiovisual translation.

Вступ. Невпинне зростання популярності кінематографа та медіакультури, особливо в умовах повномасштабного вторгнення росії в Україну, зумовлює активний розвиток і розширення меж сучасної лінгвістики та перекладознавства. Вплив аудіовізуального контенту на суспільство сприяє формуванню нових наукових напрямів, серед яких особливе місце посідають кінодискурс, кінотекст та кінодіалог. Зазначені явища не лише розширюють горизонти перекладознавчих досліджень, але й потребують комплексного підходу, що враховує інтеграцію текстового, аудіального та візуального компонентів.

В умовах воєнного часу іноземні компанії приділяють більше уваги перекладам українською мовою, тоді як вітчизняні виробники та

дистриб'ютори замінюють російськомовний контент україномовним. Це сприяє збільшенню можливостей для легального перегляду кінофільмів, серіалів та анімаційних проєктів на міжнародних стрімінгових платформах (зокрема Netflix та Apple TV) і на національних сервісах (Megogo, Київстар ТБ, Sweet.TV тощо). Унаслідок цього аудіовізуальний переклад, як міждисциплінарна галузь, набуває дедалі більшої значущості, а попит на фахівців, які спеціалізуються на субтитруванні, адаптації субтитрованого перекладу для закадрового озвучення чи дубляжу, постійно зростає.

Матеріал і методи дослідження. Матеріалом дослідження слугує кінотекст до мінісеріалу «Історія Лізі» (*Lisey's Story*), який вийшов

на стрімінговій платформі Apple TV+ 4 червня 2021 року. Режисером проєкту став Пабло Ларрейн, а сценарій до екранізації написав Стівен Кінг за мотивами власного однойменного роману 2006 року. Сюжет поєднує елементи психологічної драми, трилеру та містики, розповідаючи історію вдови відомого письменника, яка після його смерті поступово занурюється у таємниці його життя та творчості. Перший сезон складається з восьми серій і реалізований у форматі мінісеріалу. Українською мовою «Історія Лізі» доступна у багатоголосому закадровому перекладі HDrezka Studio, що дозволяє вітчизняним глядачам ознайомитися з твором у високоякісній локалізації.

Для дослідження підібрано такі *методи*: 1) описовий метод застосований для характеристики ключових понять та окремих аспектів перекладу; 2) метод суцільної вибірки використаний для добору матеріалів, що становлять емпіричну базу дослідження; 3) порівняльний метод застосований для зіставлення текстів оригіналу та перекладу з метою виявлення перекладацьких трансформацій; 4) метод трансформаційного аналізу використаний для визначення характеру й типів змін, що відбулися під час перекладу кінотексту.

Результати та обговорення. Теоретичною основою дослідження аудіовізуального перекладу є наукові праці як українських, так і зарубіжних дослідників: А. Г. Гудманян, А. В. Сітко, Г. Г. Єнчева (Гудманян & Сітко & Єнчева, 2017), О. В. Бабенко, І. О. Королік (Бабенко & Королік, 2010), Ю. М. Великорода (Великорода & Тороній, 2023), Т. П. Андрієнко (Андрієнко, 2014), О. Я. Дойчик (Дойчик & Бендак, 2023), Х. Басіл, Д. Мундай (Basil & Munday, 2014), Я. Іварссон та М. Керол (Ivarsson & Carroll, 1998), Х. Готліб (Gottlieb, 1998), Х. Діаз Сінтаз та А. Ремаель (Díaz Cintas & Remael, 2007), Т. В. Кропінова (Кропінова, 2009), В. Конкульовський (Конкульовський, 2011), О. М. Медвідь, А. А. Часовських (Медвідь & Часовських, 2015), Ж.-П. Віне та Ж. Дарбенє (Vinay & Darbelnet, 2000).

Кіномистецтво постає як полісеміотичний комплекс, у межах якого поєднуються різні канали комунікації, а передавання змісту здійснюється за допомогою вербальних засобів, зорових образів і музичного оформлення (Матіяш-Гнедюк & Курляк, 2025: 103). Виконуючи роль соціально-мовного явища, фільм не лише відображає, а й транслює культурні цінності суспільства, про що свідчать висновки О. Орехової (2013: 165) та М. Кроніна (2009: 94). У сучасній лінгвістиці значне місце займає дослідження

кінотексту та кінодискурсу, що розглядається як результат колективної творчості сценаристів, режисерів, операторів, композиторів і виконавців ролей (Шахновська & Кондратьєва, 2019: 96–97).

Перші публікації, присвячені аудіовізуальному перекладу, з'явилися в 1950-х та 1960-х роках, однак справжній інтерес до цієї теми виник на початку 1990-х. Аудіовізуальна комунікація передбачає одночасне використання акустичних і візуальних каналів (Karamitroglou, 2000: 101). П. Забалбискоу виокремлює чотири типи знаків в аудіовізуальному контенті: аудіо-вербальні, аудіо-невербальні, візуально-вербальні та візуально-невербальні (Zabalbeascoa, 2008: 24). Ця полісеміотична природа створює додаткові труднощі для перекладачів (Gottlieb, 1998: 245).

У науковій літературі тактика перекладу трактується як системно впорядкована сукупність перекладацьких операцій, спрямованих на розв'язання конкретного завдання відповідно до обраної стратегії (Андрієнко, 2014). Загальноприйнятою є класифікація, що поділяє переклад на два основні типи: прямий (*direct*, або дослівний) та непрямий (*oblique*), кожен із яких включає низку тактик. Зокрема, Ж.-П. Віне та Ж. Дарбенє зараховують до прямого перекладу запозичення (*borrowing*), калькування (*calque*) та дослівний переклад (*literal translation*), а до непрямого – транспозицію (*transposition*), модуляцію (*modulation*), еквіваленцію (*correspondence*) й адаптацію (*adaptation*) (Vinay & Darbelnet, 1995: 31; Дойчик & Бендак, 2023: 28).

В аудіовізуальному перекладі одним із базових понять є мультимедійна локалізація, яка охоплює SDH (*subtitles for the deaf and hard of hearing* – субтитри для осіб з порушеннями слуху) та AD (*audio description* – аудіоописи) (Díaz Cintas, Orero & Remael, 2007). У ширшому розумінні аудіовізуальний переклад охоплює три основні форми: субтитрування, закадрове озвучення та дубляж (Díaz Cintas, 2008: 195). Субтитрування полягає у відтворенні перекладеного тексту в письмовій формі на екрані з одночасним збереженням оригінальної звукової доріжки. Відповідно до підходу Х. Діаса Сінтаса та А. Ремаель (Díaz Cintas & Remael, 2007), субтитри передають діалоги, текстові написи у кадрі та звукові ефекти.

Одним із найпоширеніших способів перекладу кінотекстів є субтитрування, під яким розуміють текстову фіксацію усного мовлення у фільмі у вигляді письмового перекладу, що відображається на нижній частині екрана під час перегляду. На сьогодні більшість кінопродукції супроводжується субтитрами різними

мовами світу, що дає змогу глядачам отримувати переклад без зміни оригінальної звукової доріжки. Завдяки можливості відтворення будь-якою мовою субтитри виступають універсальним інструментом міжкультурної комунікації (Гаман & Чайковська, 2023 : 138).

Субтитрування підпорядковується суворим часовим параметрам, що визначають допустиму швидкість читання: 180 слів за хвилину або 17 символів за секунду (Díaz Cintas, 2008: 97). Згідно з офіційними стандартами, субтитри можуть містити не більше двох рядків, а кожен рядок до 42 символів (Великорода & Тороній, 2023: 43). Такі обмеження зумовлюють необхідність використання стратегій компресії та адаптації, які є невід’ємним елементом перекладацької тактики (Андрієнко, 2014).

Під час субтитрування кінотекстів перекладу підлягає переважно інформація, що має прагматичну цінність, тобто така, яка безпосередньо впливає на сприйняття перекладеного тексту та формує ставлення глядачів до нього. Таким чином, основним завданням перекладача у процесі субтитрування є не повне, стилістично витримане й художньо цілісне відтворення кожної репліки, а відбір та передача найбільш значущих елементів змісту. Це передбачає прийняття рішень щодо релевантності та другорядності окремих смислових компонентів оригінального тексту. Відтак, переклад у формі субтитрів виступає своєрідною адаптацією оригінальних діалогів до комунікативних потреб іншомовної цільової аудиторії.

За своєю формою мова субтитрів нагадує художній діалог, адже вона складається лише з реплік персонажів, без описових чи оповідних елементів. Інтонаційно виділені слова у звуковому ряді мають бути передані й графічно, наприклад, курсивом. Важливу роль у субтитрах відіграє пунктуація, зокрема правильне використання знаків оклику та крапок. (Перванчук, 2021: 124).

Перейдемо до розгляду та аналізу синтаксичних особливостей перекладу кінотексту мінісеріалу «Історія Лізі». Синтаксичні трансформації, як правило, застосовуються перекладачами для переосмислення та перебудови оригінальної структури речень у кінотексті, з метою забезпечення зрозумілості та природності мовлення персонажів у мові перекладу. До таких трансформацій належать переформулювання, перестановка частин речення, зміна граматичної структури тощо. Особливо виразно синтаксичні особливості перекладу кінотексту проявляються у субтитрах, адже їхня форма вимагає лаконічності, дотримання часових обмежень та водночас збереження змістової точності. Далі буде

проаналізовано низку прикладів синтаксичних трансформацій, випадковим чином відібраних із тексту оригіналу та українського перекладу.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
2 серія, 38:07	“No wife, stay single!” [46]	«Дружини не маєте ... нехай так і буде» [45]

У цьому фрагменті застосовано синтаксичну перекладацьку трансформацію, що виразилася у переформулюванні репліки в україномовному варіанті кінотексту. Така модифікація призвела до зміни граматичної структури висловлювання, зокрема – від імперативної конструкції в оригіналі до описово-наказової форми у перекладі.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
2 серія, 19:40	“I spent a hole day on my feet, a hole night in your shirt apartment, when you celebrated your news with someone I don’t know”	«Я весь день бігала, а ввечері сиділа у цій дешевій квартирці, поки ти святкував з кимось, кого я навіть не знаю»

У цьому прикладі переклад включає зміну структури початку речення та перефразування окремих його частин, проте при цьому безпосередній зміст висловлювання залишився незмінним.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
1 серія, 11:13	“Hey, Darla, just forget a take and get there”	«Дарла, забий на доставку, просто їдь до неї»

У цьому випадку спостерігається зміна структури речення та переосмислення перекладачем окремих лексичних елементів.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
4 серія, 05:10	“I am thirsty”	«Хочу пити»

У наведеному прикладі спостерігається значна різниця у синтаксичній структурі між оригінальним та українським перекладом, що зумовлено граматичними та синтаксичними особливостями англійської та української мов. Водночас зміст репліки в українському перекладі повністю відповідає оригіналу.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
4 серія, 19:43	“I will kill your sisters first. Believe me”	«Спочатку я вб’ю ваших сестер. Повірте»

У цьому прикладі перекладу спостерігається незначна зміна структури першого речення:

слово *first* («спочатку») перенесено з кінця речення на його початок. У другому реченні відзначається вилучення англійського займенника *me* у українській версії озвучення кінотексту.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
4 серія, 36:00	"Are you all right?"	«Ти як?»

У наведеному прикладі оригінальне речення має питальну форму, тоді як український переклад демонструє дещо скорочену структуру, проте зміст висловлювання збережено повністю.

Розглянемо ще один схожий приклад:

Серія/ час	Оригінал	Переклад
6 серія, 15:26	"Hello! Are you okay?"	«Привіт! Ти як?»

У цьому прикладі також помічаємо зміни синтаксичної структури речення у перекладі, як і у попередньому прикладі.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
5 серія, 03:30	"I change my mind... just leave her alone"	«Я передумав, не чіпай її»

В українському перекладі спостерігаємо усичення структури оригінального речення за рахунок вилучення частини "just". Також відбулася трансформація складного речення з крапкою на просте, об'єднане комою. Додатково маємо заміну наказового способу "leave her alone" на більш емоційно забарвлений варіант "не чіпай її".

Серія/ час	Оригінал	Переклад
5 серія, 10:25	"Did you call anybody? Did you call a doctor or emergency?"	«І ти нікому не зателефонував? Ані лікаря, ані в швидку?»

У наведених прикладах збережено питальний тип речення, проте відбулися певні синтаксичні трансформації. Зокрема, у першому випадку нейтральне питальне речення трансформовано у питально-заперечне, що підсилює емоційність висловлювання та відтінює здивування персонажа. У другому прикладі питальна структура збережена, але перекладач додав частку «ані», яка створює ефект альтернативи й увиразнює інтонаційний малюнок фрази. Таким чином, синтаксичні зміни у перекладі зумовлені не лише міжмовними розбіжностями, а й прагненням передати емоційно-стилістичний ефект оригіналу.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
5 серія, 39:52	"Be quiet!"	«Тихіше!»

У наведеному прикладі спостерігаємо збереження окличного типу речення, проте із незначною синтаксичною модифікацією. В оригіналі імперативна форма виражена за допомогою дієслова *to be* («Be quiet!»), тоді як в українській версії воно було вилучене, і наказ реалізовано лише прикметником-обставиною («Тихіше!»). Така трансформація не впливає на зміст висловлювання, однак робить його більш природним і стилістично відповідним для української мовної норми.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
5 серія, 02:32	"Everything is quiet in Landon's house"	«У Лендонів все тихо»

У цьому прикладі можемо простежити синтаксичні трансформації, які перекладач застосував для досягнення природності українського висловлювання. По-перше, відбулася зміна порядку слів: англійське речення має пряму структуру («Everything is quiet in Landon's house»), тоді як в українській версії порядок членів речення було змінено («У Лендонів все тихо»). По-друге, із перекладу вилучено лексему *house*, адже в українській мові приналежність до певної родини («у Лендонів») уже імплікує значення «в їхньому домі», тому додаткове уточнення не є необхідним. У результаті переклад звучить більш природно й відповідає нормам української мови, водночас зберігаючи смисл оригіналу.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
6 серія, 12:32	"I need you to help me!"	«Ти повинна допомогти мені!»

У цьому прикладі бачимо яскравий випадок синтаксичної трансформації, зумовленої різницею між англійською та українською мовами у вираженні модальності. В оригіналі модальність реалізується через конструкцію *I need you to...*, тоді як в українській мові така структура є неприродною. Тому перекладач замінює модальне дієслово *need* на імперативну конструкцію «Ти повинна допомогти мені!», що водночас змінює і початок речення, і його синтаксичну побудову. У результаті переклад звучить більш динамічно та відповідно до норм українського мовлення, зберігаючи інтенцію оригіналу.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
6 серія, 11:50	"Concentrate on Scott's study"	«Згадай кабінет Скота»

У цьому прикладі застосовано синтаксичну трансформацію, що полягає у заміні дієслівної конструкції *concentrate on* на іншу – «згадай». Така заміна призвела до зміни синтаксичної структури вислову, але при цьому основний зміст репліки збережено. Переклад звучить більш природно для українського мовлення та відповідає контексту кінотексту.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
6 серія, 17:03	“Lisey, Lisey.... come on....where did you go?”	«Лізі, Лізі....куди ти зникла?»

У цьому прикладі можна виділити дві синтаксичні трансформації: 1) опущення (еліпсис) – вилучення вигуків *come on*, який у даному контексті виконує функцію емоційного підсилювача, але не несе важливого змістового навантаження; 2) заміна дієслова – *to go* («йти») передано як «зникнути», що точніше відтворює емоційний підтекст сцени й надає репліці більшої експресії в українській озвучці. Таким чином, зміни у структурі речення допомогли досягти більшої природності й емоційної відповідності перекладу.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
6 серія, 17:03	“I really hate this, Lisey”	«Мене це бісить, Лізі»

У цьому прикладі застосовано трансформацію перебудови (*restructuring*): англійське речення побудоване за схемою *I + really hate + this*, тобто суб'єкт із предикатом; в українському перекладі воно передане як безособове: *Мене це бісить*. Таким чином, особа мовця (*I*) не виражена прямо, а імпліцитно передана формою дієслова. Це дозволяє зробити вислів більш природним і розмовним для української мови, зберігши основний емоційний зміст – сильне невдоволення.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
6 серія, 42:42	“It’s wonderfull news”	«Які прекрасні новини!»

У наведеному прикладі при перекладі відбулася трансформація зміни типу речення: стверджувальне речення оригіналу перетворено на окличне. Така зміна посилює емоційність вислову та робить його більш природним для українського мовлення.

Серія/ час	Оригінал	Переклад
6 серія, 04:06	“Absolutely...”	«Ну звісно...»

У цьому прикладі спостерігається зміна синтаксичної структури: односкладне прислівникове речення в оригіналі трансформовано у словосполучення з вигуком в українському перекладі. Така адаптація робить репліку більш природною та розмовною для цільової аудиторії.

Висновки. У результаті проведеного аналізу було з'ясовано, що у перекладі кінотексту серіалу застосовується широкий спектр синтаксичних трансформацій: зміна типу речення (стверджувальні – в окличні), трансформація структури (повні речення – в короткі вигуків чи словосполучення), а також вилучення та заміна окремих елементів. Такі перетворення зумовлені необхідністю досягти більшої природності українського мовлення, передати емоційне забарвлення реплік та зберегти динаміку діалогу. В окремих випадках синтаксичні зміни дозволяють уникнути дослівності та компенсувати культурні й мовні відмінності між англійською та українською мовами.

Застосовані трансформації забезпечили досягнення головної мети – відтворення комунікативного ефекту оригіналу. Перекладачеві вдалося передати інтонаційну насиченість, емоційність та природність мовлення персонажів, що є ключовим у сприйнятті кінотексту глядачем. Синтаксичні перебудови зробили репліки більш виразними, наближеними до живої розмовної мови та зрозумілими для українського реципієнта. Таким чином, синтаксичні трансформації не лише виконали технічну функцію адаптації тексту, а й стали засобом створення необхідного художнього та емоційного ефекту.

Перспективним видається розширення дослідження на інші типи трансформацій, зокрема лексичні та стилістичні, щоб виявити їхню роль у збереженні прагматичного потенціалу оригіналу. Подальший аналіз можна здійснити на матеріалі різних жанрів кінотекстів, що дозволить простежити закономірності перекладацьких рішень у ширшому контексті. Також доцільним є зіставлення перекладів, виконаних різними студіями чи перекладачами, що допоможе виявити індивідуальні стратегії та їхній вплив на сприйняття аудиторією.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрієнко, Т. П. (2014). Переклад як когнітивно-комунікативна діяльність. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Філологічні науки*, 3, 13–17.
2. Гаман, А. І., & Чайковська, О. Ю. (2023). Кінопереклад як вид аудіовізуального перекладу. *Закарпатські філологічні студії*, 28(2), 137–141.

3. Дойчик, О. Я., & Бендак, Ю. О. (2023). Особливості відтворення ідіостилю Дж. Гріна в українському перекладі (на матеріалі романів *Paper Towns* та *The Fault in Our Stars*). *Folium*, 2, 26–33. <https://doi.org/10.32782/folium/2023.2.4>
4. Матіяш-Гнедюк, І., & Курляк, М. (2025). Відтворення обсценної лексики в українському перекладі телесеріалу *Cyberpunk: Edgerunners*. *Folium*, 6, 101–107. <https://doi.org/10.32782/folium/2025.6.14>
5. Орехова, О. І. (2013). Теоретичні засади кіноперекладу: Історичний аспект. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Філологічні науки*, 3, 164–170.
6. Перванчук, Т. Б. (2021). Аудіовізуальний переклад: Основні види та особливості. *Вчені записки ТНУ ім. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, 32(71) (4, ч. 2). https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_2/22.pdf
7. Шахновська, І. І., & Кондратьєва, О. В. (2019). Прагматична адаптація під час перекладу англомовних анімаційних фільмів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*, 40, 96–99.
8. Великорода, Ю., & Тороній, Д. (2023). Відтворення авторської картини світу в аудіовізуальному перекладі: Дублювання та субтитрування (на матеріалі перекладу серіалу *Відьмак*). *Folium (Спецвипуск)*, 40–47. <https://doi.org/10.32782/folium/2023.3.5>
9. Basil, H., & Munday, J. (2014). *Translation theories*. London & New York: Routledge.
10. Cronin, M. (2009). *Translation goes to the movies*. New York: Routledge.
11. Díaz Cintas, J. (2008). *The didactics of audiovisual translation*. Amsterdam: John Benjamins.
12. Díaz Cintas, J., & Remael, A. (2007). *Audiovisual translation: Subtitling* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315759678>
13. Díaz Cintas, J., Orero, P., & Remael, A. (2007). *Media for all: Subtitling for the deaf, audio description, and sign language*. Amsterdam & New York: Rodopi.
14. Gottlieb, H. (1998). Subtitling. In M. Baker (Ed.), *Routledge encyclopaedia of translation studies* (pp. 244–248). London: Routledge.
15. Karamitroglou, F. (2000). *Towards a methodology for the investigation of norms in audiovisual translation*. Amsterdam: Rodopi.
16. Vinay, J. P., & Darbelnet, J. (1995). *Stylistique comparée du français et de l'anglais: Méthode de traduction* (J. C. Sager & M. J. Hamel, Eds.). Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
17. Zabalbeascoa, P. (2008). The nature of the audiovisual text and its parameters. In J. Díaz Cintas (Ed.), *The didactics of audiovisual translation* (P. 21–38). Amsterdam: John Benjamins.

Отримано: 18.08.2025

Прийнято: 26.09.2025

Опубліковано: 30.10.2025

